

Protocol Middelengebruik

Schooljaar 2024-2025

VERSIE

JUNI 2024

 Selion

Wij geloven in jou!

Dit protocol is opgesteld door de orthopedagogen, ondersteuningscoördinatoren en leerlingcoördinatoren van CSG Selion. Tevens zijn preventiemedewerkers van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) betrokken bij het opstellen van dit protocol.

De eerste versie van dit protocol is vastgesteld in juni 2024. Het protocol wordt jaarlijks geëvalueerd.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Middelengebruik.....	3
1.1 Schoolregels rondom middelengebruik	3
1.2 Consequenties bij het overtreden van de schoolregels rondom middelengebruik	4
2. Handreiking voor de docent/coach/mentor: signalering	6
2.1 Mogelijke signalen bij het gebruik van middelen:.....	7
2.2 Preventie en vroegsignalering	8
Informatieve websites	9

Inleiding

CSG Selion wil een veilige plaats bieden aan leerlingen, docenten, ouder(s)/verzorger(s) en alle overige betrokkenen. Daarbij vinden we het belangrijk om leerlingen en medewerkers bewust te maken dat een actieve en gezonde leefstijl positief bijdraagt aan welbevinden en schoolprestaties. Het gebruik van middelen (tabak, alcohol en/of drugs) kan de oorzaak zijn van vroegtijdige schooluitval, (gezondheid)problemen bij jongeren, verslechtering van de sfeer op en rond de school en negatieve onderlinge verhoudingen tussen leerlingen en medewerkers. Dit protocol heeft als doel het stimuleren van een alcohol-, rook- en drugsvrije omgeving op school.

Het gebruik van alcohol, tabak en cannabis, wordt in de Nederlandse samenleving algemeen geaccepteerd. Middelengebruik onder jongeren staat de laatste jaren meer in de belangstelling vanwege de groeiende kennis en zorgen over de gevolgen hiervan op de ontwikkeling van jongeren. Het puberbrein is nog volop in ontwikkeling en daardoor kwetsbaarder. Het gebruiken van middelen op jonge leeftijd kan op korte termijn leiden tot gedragsproblemen, concentratiestoornissen en directe nadelige gezondheidsgevolgen. Desondanks wordt er onder jongeren regelmatig geëxperimenteerd met het gebruik van middelen. Uit onderzoek blijkt dat jongeren die vroeg starten, vaker blijven gebruiken en meer kans lopen om verslaafd te raken. Dit maakt het extra belangrijk om hier op school aandacht aan te besteden en duidelijke regels te stellen. Met dit protocol wordt getracht helderheid te scheppen in de aanpak, kaders en consequenties met betrekking tot middelengebruik.

1. Middelengebruik

Onder middelengebruik valt het gebruik van alcohol, drugs en roken. Bij roken wordt niet alleen het roken van sigaretten bedoeld, maar ook het gebruik van e-sigaretten (vape), shag, snus of een waterpijp valt hieronder. Wanneer in het protocol gesproken wordt over drugs, worden daarmee alle vormen van soft- en harddrugs bedoeld. Het voorhanden hebben van alcohol of drugs is niet toegestaan op het schoolterrein, evenals het voorhanden hebben van medicijnen welke niet aantoonbaar in het belang van de eigen gezondheid zijn. Deze moeten worden ingeleverd. *Ingenomen drugs en medicijnen worden ter vernietiging overgedragen aan de politie.*

1.1 Schoolregels rondom middelengebruik

De hier genoemde regels gelden zowel voor de dagelijkse gang van zaken op school, als wanneer er buiten school(tijd) onder verantwoordelijkheid of in de naam van de school bijeenkomsten plaatsvinden. Hierbij valt te denken aan buitenschoolse activiteiten zoals schoolfeesten, klassenavonden, werkweken en andere (leerling)activiteiten die buiten de lessen plaatsvinden.

De schoolleiding heeft het recht om, al dan niet in samenwerking met de politie, te controleren op het bezit van verboden middelen en voorwerpen middels controle van de kluisjes. Tevens heeft de schoolleiding het recht de verboden middelen en voorwerpen in beslag te nemen en hiervan aangifte te doen. Controleren van persoonlijke eigendommen (jassen, tassen) kan alleen met toestemming van de leerling.

Roken

- Op het schoolterrein geldt een algeheel rookverbod. Dit betekent dat leerlingen, medewerkers en bezoekers niet in het schoolgebouw en op het terrein van de school mogen roken. Het rookverbod geldt altijd (24 uur per dag, 7 dagen per week).
- Alle middelen (tabak, vapes, snus) zijn niet zichtbaar in de school.
- In gevallen die niet in de voorgaande regels worden genoemd, beslist de directie.

Alcohol

- Op het schoolterrein en tijdens (buiten)schoolse activiteiten zijn leerlingen, medewerkers en bezoekers niet onder invloed van alcohol.
- Tijdens buitenschoolse activiteiten wordt voor geen van de aanwezigen alcoholhoudende dranken geschonken (ook al is een leerling ≥ 18 jaar en mag de leerling volgens de wet alcohol kopen en drinken). De Nederlandse wetgeving is hierbij leidend.

- Het is verboden om op het schoolterrein en tijdens buitenschoolse activiteiten alcoholhoudende drank bij zich te dragen en te drinken.
- In gevallen die niet in de voorgaande regels worden genoemd, beslist de directie.

Drugs

- Het is volgens de wet verboden drugs in bezit te hebben of te verhandelen. Op het schoolterrein is bezit en handel van drugs dus ook verboden.
- Op het schoolterrein en tijdens buitenschoolse activiteiten is men niet onder invloed van drugs. Voor het gebruik van door een medisch specialist voorgeschreven medicatie kan een uitzondering op bovenstaande worden gemaakt. Hiervoor wordt verwezen naar het protocol medicijnverstrekking en medisch handelen.

Dealen/ faciliteren

- Dealen is niet toegestaan, niet in en rond de school en ook niet tijdens buitenschoolse activiteiten. Onder dealen wordt verstaan het (al dan niet gratis) verstrekken, (ver)kopen, vervoeren en afleveren van alle drugs en/of medicatie. Omdat dealen een misdrijf is, wordt daarom ten allen tijde de politie en/of Halt ingeschakeld.

1.2 Consequenties bij het overtreden van de schoolregels rondom middelengebruik

Het minderen of stoppen van middelengebruik is een proces van vallen en opstaan, waarin sterk moet worden ingezet op de (vaak sterk wisselende) motivatie van de jongere. Het stellen van heldere gedragsregels en handhaving hiervan op een consequente manier is belangrijk. De nadruk dient echter te liggen op het bespreekbaar maken van ongewenst gedrag en het vieren van de successen. De jongere moet inzicht krijgen in diens gedrag, en in de reden(en) waarom het niet lukt om het gebruik te minderen of te stoppen.

Roken

- Wanneer iemand de regels omtrent roken overtreedt, wordt hij/zij hierop aangesproken. De medewerker informeert de leerlingcoördinator. De leerlingcoördinator informeert ouders.
- Zichtbare middelen (tabak, vapes, snus) worden ingenomen. Ouders worden geïnformeerd. Ouders beslissen of een leerling de middelen aan het eind van de dag weer terug krijgen.
- Bij een tweede waarschuwing krijgt de leerling een time-out voor de dag. Er volgt een gesprek tussen de mentor, leerling, ouders/verzorgers en een leerlingcoördinator.
- Na de derde waarschuwing wordt voor leerlingen en hun ouders een preventief gesprek bij VNN aangevraagd.

Alcohol / drugs

- Indien een leerling onder invloed is van alcohol en/of drugs kan de leerling geen les meer volgen. De leerling wordt naar de meldkamer gestuurd. De docent doet een melding in SOM. De meldkamer neemt contact op met een leerlingcoördinator.
- De leerlingcoördinator gaat in gesprek met de leerling. Bij de eerste overtreding worden ouders geïnformeerd. De leerling krijgt een time-out voor de rest van de dag. Er volgt een gesprek tussen de mentor, leerling, ouders/verzorgers en een leerlingcoördinator.
- Op het moment dat een leerling op school in het bezit is of gebruik maakt van alcohol en/of drugs wordt ten allen tijde VNN ingeschakeld voor een preventief gesprek. De leerlingcoördinator informeert de ondersteuningscoördinator.
- In het geval dat de school weet, dan wel een redelijk vermoeden heeft, dat een leerling alcohol of drugs binnen het schoolterrein heeft gebracht of bij zich heeft, moet de leerling de middelen afgeven. De school geeft hiervoor geen schadevergoeding en is niet aansprakelijk voor de schade, in welke zin dan ook, die voortvloeit uit deze maatregel. De in beslag genomen drugs worden door een leerlingcoördinator overgedragen aan de politie of een medewerker van VNN ter vernietiging.
- Bij herhaling beslist een teamleider welke sancties volgen.

Ook bij vermoedens kan bovenstaande protocol in werking worden gesteld.

Dealen / faciliteren

- Wanneer aangetoond is dat iemand betrokken is bij dealen op het schoolterrein, worden de leerling en diens ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd voor een gesprek op school met de teamleider. Afhankelijk van de ernst van de overtreding, en bij herhaling, volgt schorsing van maximaal 5 schooldagen of in uitzonderlijke gevallen zelfs verwijdering van school. De ernst van de overtreding weegt hierin mee. Daarnaast wordt altijd aangifte van het misdrijf gedaan bij de politie.
- Indien er geen sprake is van een misdrijf, maar er wel faciliterend wordt gehandeld, of hier vermoedens van zijn, zal er een gesprek volgen met mentor, ouders, leerling en leerlingcoördinator. In overleg met ouders wordt een preventief gesprek bij Halt gepland.

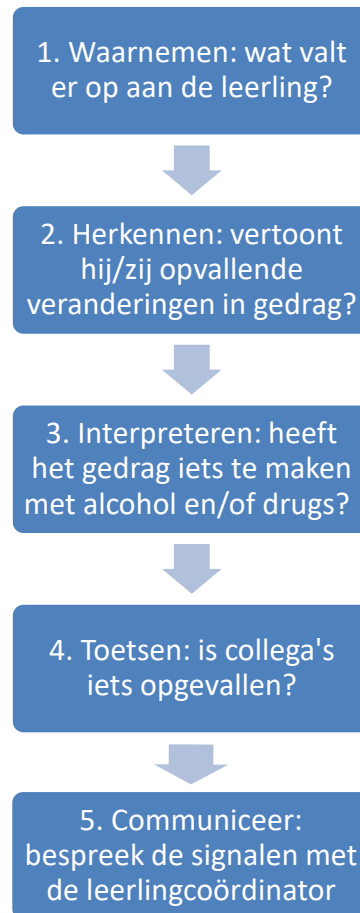
Preventief inzetten van Halt of VNN

CSG Selion heeft een vaste contactpersoon vanuit VNN en Halt. Zij kunnen ook zonder dat er sprake is van overtredingen ingezet worden om preventieve gesprekken met leerlingen, ouders of medewerkers van de school te voeren. Neem hiervoor contact op met een ondersteuningscoördinator.

2. Handreiking voor de docent/coach/mentor: signalering

Als docent heb je intensief contact met de leerlingen op school. Hierdoor kan het voorkomen dat jij de eerste bent die zorgwekkende signalen omtrent middelengebruik van een leerling opmerkt. Binnen dit hoofdstuk bieden we een handreiking voor docenten om signalen te herkennen die kunnen wijzen op middelengebruik.

Het signaleringsproces bestaat uit vijf stappen:

Deze stappen zullen niet altijd in dezelfde volgorde doorlopen worden. Bij een vermoeden van middelengebruik is het van belang altijd de samenwerking met collega's te zoeken om dit vermoeden te toetsen. Inventariseer of de zorgen door collega's gedeeld worden. Waak voor overhaaste of onterechte conclusies. Als blijkt dat er geen sprake is van middelengebruik, kunnen de signalen ook wijzen op andere aanwezige problematiek of zorgelijke situaties. Bespreek de zorgen met de leerlingcoördinator om te bepalen of verdere actie wenselijk is. De leerlingcoördinator is verantwoordelijk voor de documentatie (signalering, gespreksvoering en/of ingezette maatregelen) middels het aanmaken aan een begeleidingsverslag in het leerlingvolgsysteem. Als er vragen zijn of twijfels bestaan over middelengebruik, dan kan de ondersteuningscoördinator een consultatie/advies aanvragen bij VNN.

2.1 Mogelijke signalen bij het gebruik van middelen:

- Opvallende verandering(en) in gedrag
- Sociaal isolement (bijvoorbeeld verlies van vrienden, slecht contact met docenten en/of ouders)
- Schoolverzuim
- Somberheid
- Concentratieproblemen
- Verslechtering van schoolprestaties
- Maandag en/of dinsdag(ochtend) erg moe zijn
- Nalatigheid (bijvoorbeeld afspraken niet nakomen, passief zijn)
- Geen interesse in de omgeving
- Veelvuldig praten over middelen en/of het gebruik ervan
- Geld lenen

Hieronder is bij de meest voorkomende middelen uitgewerkt welke signalen zouden kunnen wijzen op gebruik ervan. Deze signalen zijn richtinggevend en dus niet uitputtend.

Middel	Zichtbare kenmerken
Alcohol	Adem ruikt naar alcohol, vrolijke stemming, luidruchtig, meer durf, verlegenheid verdwijnt, minder controle over bewegingen.
Cannabis (hasj en wiet)	Rode ogen, euforische stemming, suf/sloom, vergeten wat er net gezegd is, giechelig/lachkick, trek in eten/vreetkick, grote dorst, sterke specifieke cannabisgeur.
MDMA (XTC)	Wijde/vergrote pupillen, knuffelig, energiek en veel praten, ontspannen, misselijkheid, maken van repetitieve bewegingen (klapperkaak). Dagen na gebruik kan een dip volgen (down, oververmoeid en geïrriteerd).
Amfetamine (speed)	Wijde/vergrote pupillen, energiek, veel praten, snelle ademhaling. Dagen na gebruik kan een dip volgen (down, oververmoeid, lusteloos en geïrriteerd).
Cocaïne	Wijde/vergrote pupillen, vaak naar het toilet gaan, opgewekt, energiek, veel praten (vooral over zichzelf), zelfverzekerd/overmoedig, rusteloos, geïrriteerd, opvliegend. Dagen na gebruik kan een dip volgen (down, leeg, oververmoeid).

2.2 Preventie en vroegsignalering

Wees je bewust van je eigen visie op middelengebruik en hoe jij omgaat met verslavende middelen. Praat hierover binnen je eigen team. Realiseer je in je contacten met jongeren dat gedogen of negeren van middelengebruik geen optie is, maar het weigeren van verdere begeleiding of behandeling vanwege middelengebruik ook niet. Maak in ieder gesprek ruimte om het over middelengebruik te hebben, zonder dat het een "verplichting is". Ben je ervan bewust dat jongeren vaak geen hulp willen en hun middelengebruik ontkennen en/of bagatelliseren.

Op CSG Selion bieden we het volgende aan:

- Inzet van het preventieprogramma 'Helder op school' door VNN. 'Helder op school' bestaat uit de volgende lesprogramma's: Smokefree Challenge, Frisse start, Samen Fris en In Charge. Op CSG Selion is ervoor gekozen om Frisse Start (klas 1) en Samen Fris (klas 2) aan te bieden. De docenten die deze lessen gaan geven krijgen vanuit VNN een docententraining.
- Theater Traxx en Theater Smoar zullen voorstellingen verzorgen aan leerlingen uit klas 1, 2 en 3.
- Al het personeel van de locatie CSG Selion volgt de training "Signaleren en begeleiden" die wordt aangeboden voor VNN. Het doel van deze trainingen is om docenten te trainen en ondersteunen zodat ze vroegtijdige signalen van (problematisch) middelengebruik herkennen, dit bespreekbaar kunnen maken en weten hoe te handelen.
- Consultatie bij een preventiemedewerker van VNN. Leerlingen, medewerkers én ouders kunnen bij hen terecht als ze vragen hebben of informatie willen over middelengebruik. Aanmelden kan via een ondersteuningscoördinator.
- Ouderavond: Halt en VNN verzorgen workshops/voorlichtingen in het kader van middelengebruik tijdens een ouderavond

Informatieve websites

Bij het opstellen van dit protocol is gebruik gemaakt van onderstaande websites:

www.helderopschool.nl

www.gezondeschool.nl

<https://richtlijnenjeugdhulp.nl/middelengebruik/>

www.drugsinfo.nl

www.trimbos.nl